

# Behovsutredning och tillsynsplaner för Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd 2026-2028

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

2025-11-28  
Dnr SRMH-2025-2310

Beslut i nämnden SRMHN/ § /25

# Innehåll

|                                    |                                     |
|------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>Inledning .....</b>             | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| Miljöbalken .....                  | Error! Bookmark not defined.        |
| Livsmedelslagen .....              | Error! Bookmark not defined.        |
| Alkohollagen.....                  | Error! Bookmark not defined.        |
| <b>Nämndens uppdrag.....</b>       | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| Resurser.....                      | Error! Bookmark not defined.        |
| Tillsyn .....                      | Error! Bookmark not defined.        |
| Mål för tillsynen .....            | Error! Bookmark not defined.        |
| <b>Behovsutredning.....</b>        | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| Styrd tillsyn.....                 | Error! Bookmark not defined.        |
| Behovsprioriterad tillsyn .....    | Error! Bookmark not defined.        |
| Händelsestyrd tillsyn .....        | Error! Bookmark not defined.        |
| Skattefinansierad tillsyn .....    | Error! Bookmark not defined.        |
| Resultat av behovsutredningen..... | Error! Bookmark not defined.        |
| <b>Tillsynsplaner .....</b>        | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |
| Miljöbalksgruppen .....            | Error! Bookmark not defined.        |
| Livsmedelsområdet .....            | Error! Bookmark not defined.        |
| Tillståndsgruppen .....            | Error! Bookmark not defined.        |
| <b>Bilagor .....</b>               | <b>Error! Bookmark not defined.</b> |

## Inledning

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd (SRMH) har ett brett tillsynsansvar. Nämndens ansvarsområden framgår av det reglemente som kommunfullmäktige i Täby kommun och Vaxholms stad har antagit. Utöver de uppdrag som Täby kommun och Vaxholms stad ålagt SRMH utför nämnden även uppdrag genom samverkansavtal med myndigheter i Norrtälje kommun, Lidingö stad samt Vallentuna kommun. Under 2025 har nämnden även ingått samverkansavtal med socialnämnden i Danderyds kommun. Samverkansuppdragens omfattning framgår av Tabell 1.

Miljöbalken, livsmedelslagen och alkohollagen innehåller krav på att myndigheter ska upprätta tillsyns- eller kontrollplaner som beskriver tillsynsbehovet inom respektive område. SRMH ska, både som gemensam myndighet för Täby och Vaxholm, men även som en följd av ingångna samverkansavtal, skapa synergieffekter för såväl kommunerna som invånarna och företagen i de kommuner där SRMH verkar. En del av detta är att i möjligaste mån bedriva tillsyn inom flera lagstiftningsområden vid samma tillsynsbesök.

SRMH har ett ansvar för att tillräckliga resurser avsätts för att det identifierade behovet av tillsyn kan genomföras och för att personalen har tillräcklig kompetens för att bedriva tillsyn. Inom miljöbalkens område ska nämnden ta hänsyn till den nationella tillsynsstrategin.

Tabell 1. Översikt av samverkansavtal ingångna av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

| Kommun            | Myndighet                       | Område                                                                                                                                          |
|-------------------|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Norrtälje kommun  | Bygg- och miljönämnden          | Livsmedelslagen                                                                                                                                 |
| Norrtälje kommun  | Socialnämnden                   | Alkohollagen<br>Lagen om tobak och liknande produkter<br>Lagen om tobaksfria nikotinprodukter<br>Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel |
| Lidingö stad      | Miljö- och stadsbyggnadsnämnden | Alkohollagen<br>Lagen om tobak och liknande produkter<br>Lagen om tobaksfria nikotinprodukter<br>Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel |
| Vallentuna kommun | Socialnämnden                   | Alkohollagen<br>Lagen om tobak och liknande produkter<br>Lagen om tobaksfria nikotinprodukter<br>Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel |
| Vallentuna kommun | Bygg- och miljötillsynsnämnden  | Livsmedelslagen                                                                                                                                 |
| Danderyds kommun  | Socialnämnden                   | Alkohollagen<br>Lagen om tobak och liknande produkter<br>Lagen om tobaksfria nikotinprodukter<br>Lagen om handel med vissa receptfria läkemedel |

För att skapa överblick över SRMHs verksamhet och underlätta planeringen av nämndens myndighetsutövning ingår samtliga lagstiftningsområden i denna behovsutredning jämte bilagda tillsynsplaner. Utöver myndighetsutövningen tillkommer även ett resursbehov för administration samt förvaltning och utveckling av Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontors olika verksamhetsstöd och e-tjänster. Det administrativa resursbehovet tas dock inte upp i denna behovsutredning och tillsynsplan.

Det detaljerade tillsyns- och kontrollbehovet redovisas i bilagda planer för miljöbalksgruppen, livsmedelsgruppen och tillståndsgruppen. Uppdelningen följer Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontors organisatoriska upplägg.

## **Miljöbalken**

Enligt miljötillsynsförordningen är en operativ tillsynsmyndighet skyldig att för varje verksamhetsår ta fram en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens uppdrag inom miljöbalkens område. Planen ska grundas på en behovsutredning. I behovsutredningen ska myndigheten identifiera det samlade tillsynsbehovet. Utredningen innefatta myndighetens register över verksamheter som behöver återkommande tillsyn och de händelsestyrda aktiviteter som ryms myndighetens ansvarsområde.

Tillsynsbehovet för miljöbalken presenteras i bilagd tillsynsplan som utöver miljöbalkens område även omfattar det uppdrag SRMH har enligt strålskyddslagen, lagen om sprängämnesprekursorer samt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg i Täby kommun och Vaxholms stad.

## **Livsmedelslagen**

I de författningar som reglerar operativa kontrollmyndigheters skyldigheter gällande livsmedelskontrollen finns krav på utredning av den planerade kontrollen. Kraven finns bland annat i Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelser om djurhälsa och djurskydd.

Tillsynsbehovet inom livsmedelsområdet presenteras i bilagd kontrollplan. Planen beskriver kontrollbehovet för SRMHs uppdrag i Täby kommun, Vaxholms stad samt det behov som SRMH ska hantera enligt samverkansavtal med bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun samt bygg- och miljötillsynsnämnden i Vallentuna kommun.

## **Alkohollagen**

Enligt 9 kap 2 § alkohollagen ska en kommun upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska skapa förutsättningar för ett effektivt tillsynsarbete och ska vara ett verktyg för inventering, prioritering och uppföljning av verksamheten.

Tillsynsbehovet inom alkohollagens område presenteras tillsammans med behovet inom lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel i bilagd tillsynsplan.

## **Nämndens uppdrag**

I SRMHs reglemente och i de samverkansavtal som nämnden ingått regleras vilka författningar som nämnden ansvarar för. De faktiska tillsyns- och prövningsuppgifterna som ansvaret medför framgår av nämnda lagar, förordningar, föreskrifter och EU-direktiv.

## **Resurser**

SRMHs uppdrag har de senaste åren kontinuerligt utökats till följd av såväl tillkommande lagstiftning och förändringar inom befintlig lagstiftning som utökad samverkan. Genom intern samverkan och förändrade arbetssätt har nämndens samlade resursbehov endast ökat marginellt.

Inför 2026 kommer nämndens personalresurser inom tillsynsverksamheten att uppgå till ca 24 årsarbetskrafter fördelat på 10 st inom miljöbalksgruppen, 9 st inom livsmedelsgruppen samt 5 st inom tillståndsgruppen. Tillgängliga resurser bedöms vara tillräckliga för det behovs som identifierats.

## **Tillsyn**

Tillsyn kan beskrivas som kontroll av olika verksamheters lagefterlevnad. Den tillsyn som SRMH bedriver är myndighetsutövning och riktas mot fysiska eller juridiska personer som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd.

Utöver det som framgår av den lagstiftning som ingår i SRMHs uppdrag omfattas nämndens tillsynsverksamhet även av krav i bland annat förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen.

I tillsynsuppdraget ingår att bedöma om det finns brister i en verksamhet och att vidta relevanta åtgärder för att bristerna rättas till. För att åstadkomma korrigering av konstaterade brister kan nämnden lämna råd och information eller fatta beslut som

förelägganden. Vid vissa överträdelser är nämnden skyldig att fatta beslut om sanktionsavgifter. Vid misstanke om brott är nämnden skyldig att kontakta polismyndigheten eller lämna in en åtalsanmälan till åklagare.

Regelbunden tillsyn ökar kunskapen om lagkrav och tydliggör vilka förväntningar som ställs på verksamheter nämnden är satt att kontrollera. Stringent uppföljning av tillsynsinsatser och eventuella avvikelser eller anmärkningar leder till att tillsynen ger avsedd effekt.

## **Mål för tillsynen**

Nämnden sätter genom den politiska styrningen av budget, taxor och tillsynsplaner ramarna för tillsynsverksamheten. De lagkrav som ställs på nämnden i egenskap av tillsynsmyndighet och de uppdrag som ingår i nämndens kärnverksamhet och basuppdrag kan inte prioriteras bort.

Nämndens tillsyns- och kontrollplaner utgår från mål och direktiv fastställda av riksdag, regering samt vägledande myndigheter.

## **Behovsutredning**

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor har sammanställt en behovsutredning för perioden 2026-2028. Som grund för behovsutredningen ligger Sveriges kommuner och regioners modell för kommunala behovsutredningar inom miljö- och livsmedelsområdet.

Utredningen baseras på nämndens register över verksamheter som behöver återkommande tillsyn inom nämndens ansvarsområde. De uppgifter som kontoret utför genom gällande samverkansavtal har inkluderats i utredningen.

Kontoret har dessutom, baserat på erfarenhet och omvärldsbevakning, även inkluderat planerade och händelsestyrda aktiviteter inom nämndens ansvarsområden som inte är kopplat till verksamheter.

I utredningen delas tillsynsinsatser in i fyra kategorier:

- Styrd tillsyn
- Behovsprioriterad tillsyn
- Händelsestyrd tillsyn
- Skattefinansierad tillsyn

Resultatet av utredningen framgår av bilagda tillsyns- och kontrollplaner.

## **Styrd tillsyn**

De delar av nämndens ansvarsområden som regleras i författning eller på annat sätt kan ses som ett grunduppdrag från staten och nämnden därför har begränsade möjligheter att prioritera bort kategoriseras i utredningen som styrd tillsyn. Hit hör tillsyn av anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter. Utöver uppsökande tillsynsverksamhet ingår granskning av rapporter och årliga redovisningar från verksamheterna.

## **Behovsprioriterad tillsyn**

Den behovsprioriterade tillsynen omfattar verksamheter i nämndens register som inte är anmälnings- eller tillståndspliktiga. Tillsynsaktiviteterna ingår i nämndens uppdrag, men till skillnad från den styrda tillsynen har nämnden möjligheter att ta hänsyn till lokala förhållanden och prioritera tillsynsinsatser utifrån kunskap, erfarenhet och riskanalys. Inom den behovsprioriterade tillsynen kan nämnden väga olika områden mot varandra och därigenom bedöma vad som är viktigast.

## **Händelsestyrd tillsyn**

Inom kategorin händelsestyrd tillsyn ryms insatser och aktiviteter som nämnden inte initierar själv. Hit hör anmälningsärenden och klagomål. Behovet baseras på historisk erfarenhet och en bedömning av kommande års ärendevolymer.

## **Skattefinansierad tillsyn**

Den skattefinansierade tillsynen består av aktiviteter som åligger nämnden att sköta, men som måste finansieras via skattemedel. Till kategorin hör bland annat handläggning av ogrundade klagomål, besvarande av enkäter och remisser, rådgivning och vägledning som inte ingår i annan tillsyn.

## Resultat av behovsutredningen

I tabellen presenteras behovsutredningen per tillsynsområde och tillsynskategori.

| Tillsynsområde    | Kategori                  | 2026          | 2027          | 2028          |
|-------------------|---------------------------|---------------|---------------|---------------|
| Miljöbalksgruppen | Styrd tillsyn             | 3181          | 3070          | 3142          |
|                   | Behovsprioriterad tillsyn | 1530          | 1530          | 1530          |
|                   | Händelsestyrd tillsyn     | 4130          | 4125          | 4125          |
|                   | Skattefinansierad tillsyn | 1800          | 1740          | 1740          |
|                   | <b>Summa</b>              | <b>10 641</b> | <b>10 465</b> | <b>10 537</b> |
| Livsmedelsgruppen | Styrd tillsyn             | 5350          | 5350          | 5350          |
|                   | Behovsprioriterad tillsyn | 0             | 0             | 0             |
|                   | Händelsestyrd tillsyn     | 1120          | 1120          | 1120          |
|                   | Skattefinansierad tillsyn | 2185          | 2185          | 2185          |
|                   | <b>Summa</b>              | <b>8655</b>   | <b>8655</b>   | <b>8655</b>   |
| Tillståndsgruppen | Styrd tillsyn             | 3280          | 3280          | 3280          |
|                   | Behovsprioriterad tillsyn | 350           | 350           | 350           |
|                   | Händelsestyrd tillsyn     | 1200          | 1200          | 1200          |
|                   | Skattefinansierad tillsyn | 0             | 0             | 0             |
|                   | <b>Summa</b>              | <b>4830</b>   | <b>4830</b>   | <b>4830</b>   |

# Tillsynsplaner

SRMH tar fram tillsynsplaner enligt hur nämndens förvaltning är organiserad. Tillsynsplanerna beskriver vilka tillsynsinsatser och andra aktiviteter som SRMH har för avsikt att genomföra under den period planen avser.

Planerna beskriver även vilka effekter som nämnden vill uppnå med tillsynen. I förekommande fall görs även koppling till tillämpliga mål satta av staten och som omfattar tillsynsinsatsen.

## Miljöbalksgruppen

Nämnden verkar inom miljöbalksområdet i Täby kommun och Vaxholms stad. I miljöbalksgruppens ansvarsområde ingår förutom miljöbalken även myndighetsuppgifter enligt strålskyddslagen, lagen om sprängämnesprekursorer samt lagen om åtgärder mot förorening från fartyg

Tillsynsplanen för miljöbalksgruppen delas upp i elva olika områden enligt nedan. Orsak till uppdelningen är miljölagstiftningens omfång. Uppdelningen underlättar planering och uppföljning av miljöbalksgruppens arbete.

### *Arbete i vatten*

Prövning, tillsyn och rådgivning gällande muddring samt hantering av remisser gällande vattenverksamhet.

### *Avfall*

Klagomål på nedskräpning samt övrig tillsyn inom avfallsområdet.

### *Cisterner*

Handläggning av anmälan och rådgivning gällande cisterner.

### *Enskilt vatten och avlopp*

Prövning, tillsyn och rådgivning av anläggningar för enskilt vatten och avlopp

### *Förorenade områden*

Prövning, tillsyn, utredning och rådgivning inom förorenade områden.

### *Hälsoskydd*

Prövning, rådgivning och tillsyn inom hälsoskyddsområdet inklusive flerbostadshus, solarier och objektburen smitta.

### *Kemikalietillsyn*

Prövning, rådgivning och tillsyn gällande kemikaliehantering

### *Köldmedia*

Granskning, rådgivning och tillsyn gällande fluorerade växthusgaser

### *Miljöfarliga verksamheter*

Prövning, rådgivning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter inklusive värmepumpstillstånd.

### *Naturskydd*

Tillsyn och rådgivning av kommunala naturreservat.

### *Övrigt*

Handläggning av remisser av detaljplaner och bygglov.

## **Livsmedelsområdet**

Inom livsmedelsområdet är nämnden kontrollmyndighet för Täby kommun och Vaxholms stad. Därtill utför SRMHs förvaltning livsmedelskontroll i Norrtälje kommun samt Vallentuna kommun.

Livsmedelsområdet delas upp i livsmedels- respektive dricksvattenkontroll. Till livsmedelskontrollen hör prövning, rådgivning och tillsyn av anläggningar som omfattas av livsmedelslagen. Dricksvattenkontrollen avser de anläggningar som omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter om produktion och hantering av dricksvatten.

## **Tillståndsgruppen**

Tillståndsgruppen hanterar prövning, tillsyn och rådgivning inom alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel. SRMH är ansvarig myndighet för Täby kommun och Vaxholms stad. Nämnden har även tecknat samverkansavtal inom tillståndsgruppens område med Norrtälje kommun, Lidingö stad, Danderyds kommun samt Vallentuna kommun. Tillsynsplanen omfattar samtliga sex kommuner.

## Bilagor

1. Tillsynsplan för miljöbalksgruppen 2026-2028
2. Plan för livsmedelskontroll 2026-2028
3. Tillsynsplan för tillståndsgruppen 2026-2028